

DOWODY ZAGRANICZNE GROMADZENIE I DOPUSZCZALNOŚĆ W POLSKIM PROCESIE KARNYM

Przewodnik z wzorami

Martyna Kusak

PRAWO W PRAKTYCE

Wolters Kluwer

DOWODY ZAGRANICZNE GROMADZENIE I DOPUSZCZALNOŚĆ W POLSKIM PROCESIE KARNYM

Przewodnik z wzorami

Martyna Kusak

PRAWO W PRAKTYCE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Publikacja powstała w ramach grantu finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki przyznanych na podstawie decyzji numer 2014/15/N/HS5/02686.

Stan prawny na 7 listopada 2018 r.

Wydawca

Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący

Małgorzata Jarecka

Opracowanie redakcyjne

Katarzyna Świerk-Bożek

Łamanie

Andrzej Gudowski

... Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty. ...

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN: 978-83-8160-204-4

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Od Autora	13

CZĘŚĆ I

Podstawy współpracy międzynarodowej w gromadzeniu dowodów

Wstęp	17
-------------	----

Rozdział 1

Współpraca w ramach Unii Europejskiej	21
1.1. Europejski nakaz dochodzeniowy	21
1.1.1. Cele i przesłanki wydania europejskiego nakazu dochodzeniowego	22
1.1.2. Inicjatywa wydania europejskiego nakazu dochodzeniowego	24
1.1.3. Wydanie postanowienia o wydaniu europejskiego nakazu dochodzeniowego	25
1.1.4. Rodzaje postępowań i organy uprawnione do wydania europejskiego nakazu dochodzeniowego	26
1.1.5. Wydanie i przekazanie europejskiego nakazu dochodzeniowego	29
1.1.6. Zażalenie	30
1.1.7. Wykonanie europejskiego nakazu dochodzeniowego	31
1.1.8. Spontaniczne przekazywanie informacji	32

1.1.9. Zmiana, uzupełnienie i cofnięcie europejskiego nakazu dochodzeniowego	32
1.1.10. Koszty wykonania europejskiego nakazu dochodzeniowego	34
1.1.11. Szczególne warunki dotyczące niektórych czynności dowodowych	34
1.1.11.1. Przesłuchanie na odległość	35
1.1.11.2. Kontrola i utrwalanie treści rozmów telefonicznych	37
1.1.11.3. Czasowe wydanie osoby pozbawionej wolności w celu przeprowadzenia czynności dochodzeniowej	40
1.2. Zatrzymanie dowodów	41
1.3. Konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej	43
1.4. Dowody elektroniczne – nowe inicjatywy Unii Europejskiej	46
Rozdział 2	
Współpraca w ramach Rady Europy	50
2.1. Europejska konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych	50
2.2. Konwencja o cyberprzestępczości	52
Rozdział 3	
Współpraca ze Stanami Zjednoczonymi	56
Rozdział 4	
Współpraca w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych – Konwencja przeciwko przestępczości zorganizowanej	59
Rozdział 5	
Kodeks postępowania karnego	62

Rozdział 6

Krajowe wymogi związane z występowaniem do innego państwa o przeprowadzenie czynności dowodowej lub przekazanie dowodu	63
---	-----------

CZĘŚĆ II**Dopuszczalność dowodów zgromadzonych za granicą****Rozdział 1**

Reguły <i>forum regit actum</i>, <i>locus regit actum</i> oraz zasada specjalności	67
---	-----------

Rozdział 2

Dopuszczalność dowodów zagranicznych w polskim procesie karnym	72
2.1. Zagadnienia wprowadzające	72
2.2. Treść i badanie klauzuli porządku prawnego	73
2.3. Zwiększony poziom zaufania do niektórych porządków prawnych	78
2.4. Procedura badania zgodności z porządkiem prawnym Rzeczypospolitej Polskiej	82
2.5. Źródła pochodzenia dowodu zagranicznego	84
2.6. Dowody zgromadzone na wniosek polskiego sądu lub prokuratora	84
2.7. Dowody przekazane na wniosek polskiego sądu lub prokuratora	86
2.8. Dowody przekazane spontanicznie	96
2.9. Dowody zgromadzone z naruszeniem prawa	97

Rozdział 3

Kryteria oceny zgodności z zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej	103
3.1. Zagadnienia wprowadzające	103
3.2. Dowody zgromadzone z udziałem oskarżonego	105
3.2.1. Brak informacji o stawianych zarzutach	105
3.2.2. Brak zagwarantowanego prawa do milczenia	107

3.2.3. Brak zagwarantowanego prawa do nieobciążania się	108
3.2.4. Stosowanie niedopuszczalnych metod przesłuchania	110
3.2.5. Brak dostępu do adwokata i uniemożliwienie wykonywania prawa do obrony	111
3.2.6. Brak dostępu do tłumacza	116
3.2.7. Osoba podejrzana	116
3.3. Świadek	117
3.3.1. Stosowanie niedopuszczalnych metod przesłuchania	117
3.3.2. Zakaz przesłuchania określonych kategorii świadków	117
3.3.3. Zeznania świadka <i>incognito</i>	119
3.3.4. Szczególne aspekty transgranicznego przesłuchania świadka	120
3.3.4.1. Odmowa złożenia zeznań	120
3.3.4.2. Zwolnienie z tajemnicy zawodowej i państwowej	121
3.4. Biegły	125
3.5. Wrażliwe czynności dowodowe	129
3.6. Podsumowanie	131
Rozdział 4	
Obrońca w transgranicznym gromadzeniu dowodów	136
Wzory pism procesowych	141
Bibliografia	159
Wykaz tabel	163
Wykaz schematów	163

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- decyzja – decyzja ramowa Rady 2003/577/WSiSW z 22.07.2003 r.
2003/577/WSiSW w sprawie wykonania w Unii Europejskiej postanowień o zabezpieczeniu mienia i środków dowodowych (Dz.Urz. UE L 196, s. 45)
- drugi protokół – Drugi protokół dodatkowy sporządzony w Strasburgu 8.11.2001 r. do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych (Dz.U. z 2004 r. poz. 1476)
- dyrektywa – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE
2010/64/UE z 20.10.2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym (Dz.Urz. UE L 280, s. 1)
- dyrektywa – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE
2012/13/UE z 22.05.2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym (Dz.Urz. UE L 142, s. 1)
- dyrektywa – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE
2013/48/UE z 22.10.2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (Dz.Urz. UE L 294, s. 1)
- dyrektywa – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2014/41/UE
2014/41/UE z 3.04.2014 r. w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych (Dz.Urz. UE L 130, s. 1 ze sprz.)

- dyrektywa 2016/343 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z 9.03.2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (Dz.Urz. UE L 65, s. 1)
- EKPC – Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie 4.11.1950 r. (Dz.U. z 1993 r. poz. 284 ze zm.)
- europajska konwencja o pomocy prawnej – Europejska konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych, sporządzona w Strasburgu 20.04.1959 r. (Dz.U. z 1999 r. poz. 854 ze zm.)
- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. poz. 483 ze zm.)
- konwencja o cyber-przestępczości – Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości, sporządzona w Budapeszcie 23.11.2001 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 728)
- konwencja o pomocy prawnej – Konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej, sporządzona w Brukseli 29.05.2000 r. (Dz.U. z 2007 r. poz. 950)
- konwencja przeciwko przestępczości zorganizowanej – Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 15.11.2000 r. (Dz.U. z 2005 r. poz. 158)
- k.p.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1904 ze zm.)
- KPP – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej z 30.03.2010 r. (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 389)
- MPPoiP – Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, otwarty do podpisu w Nowym Jorku 19.12.1966 r. (Dz.U. z 1977 r. poz. 167)
- protokół – Protokół do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej z 29.05.2000 r., sporządzony w Luksemburgu 16.10.2001 r. (Dz.U. z 2007 r. poz. 950)
- reg. prok. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 7.04.2016 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. z 2017 r. poz. 1206 ze zm.)

- r.s.c.s. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 28.01.2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1657)
- umowa PL-USA – Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki dotycząca stosowania Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych, sporządzonej dnia 10 lipca 1996 r., zgodnie z artykułem 3 ustęp 2 Porozumienia o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki, podpisanego w Waszyngtonie dnia 25 czerwca 2003 r., sporządzona w Warszawie 9.06.2006 r. (Dz.U. z 2010 r. poz. 91)

Czasopisma, zbiory orzecznictwa

- EPS – Europejski Przegląd Sądowy
- OTK – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
- Prok. i Pr. – Prokuratura i Prawo
- WPP – Wojskowy Przegląd Prawniczy

Inne

- END – europejski nakaz dochodzeniowy
- ETPC – Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu
- ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych
- SN – Sąd Najwyższy
- TK – Trybunał Konstytucyjny

OD AUTORA

Transgraniczne gromadzenie dowodów jest złożoną i skomplikowaną dziedziną, wpisującą się w nurty ostatnich inicjatyw międzynarodowych dążących do usprawnienia współpracy w sprawach karnych. Powodem trudności zarówno legislacyjnych, jak i praktycznych jest fakt, że postępowanie dowodowe jest ściśle związane z modelem konkretnego postępowania karnego, odzwierciedlającego zakres uprawnień organów oraz związanych z nimi gwarancji procesowych podmiotów czynności dowodowych. Z tego względu w obiegu międzynarodowym brak ujednoczonych reguł gromadzenia i przepływu dowodów, a szanse pozyskania zagranicznego materiału dowodowego zależą przede wszystkim od tego, jak dalece różnią się od siebie przepisy krajowe i jak elastycznym podejściem można się wykazać w akceptowaniu ujętych różnic.

Ostatnie działania legislacyjne, jak europejski nakaz dochodzeniowy oraz inicjatywy Unii Europejskiej i Rady Europy dotyczące gromadzenia dowodów elektronicznych, pozwalają założyć, że polskie organy coraz częściej będą stawać przed koniecznością uruchomienia współpracy międzynarodowej w celu zgromadzenia dowodów w sprawie karnej na terenie innego państwa oraz ich oceny. Założenie to uzasadnia podjęcie tematu gromadzenia i wykorzystywania dowodów zagranicznych w polskim postępowaniu karnym.

Opracowanie składa się z dwóch części. Pierwsza z nich dotyczy zagadnień gromadzenia dowodów. Przedstawiono w niej instrumenty różnych form kooperacji (w ramach Unii Europejskiej, Rady Europy, ONZ oraz umowy dwustronnej ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki

Północnej)), które mogą stanowić podstawę uruchomienia współpracy w celu zgromadzenia dowodu za granicą. Najszerzej omówiono europejski nakaz dochodzeniowy, który od lutego 2018 r. stanowi podstawę przepływu dowodów w sprawach karnych na terenie Unii Europejskiej. Część druga poświęcona jest zagadnieniom dopuszczalności dowodów zgromadzonych za granicą w polskim procesie karnym. Osią rozważań jest tu art. 587 k.p.k., który pod klauzulą porządku prawnego dopuszcza wykorzystanie zagranicznych dowodów. Zawarte w tej części rozważania zmierzają zatem do odkodowania treści terminu „porządek prawny w Rzeczypospolitej Polskiej” w odniesieniu do konkretnych czynności dowodowych.

Książka adresowana jest przede wszystkim do praktyków prawa zaangażowanych w międzynarodowy obrót dowodami w sprawach karnych, zwłaszcza sędziów, prokuratorów oraz obrońców. W celu zwiększenia jej praktycznej wartości zamieszczono w niej liczne odniesienia do międzynarodowych aktów prawnych oraz orzecznictwa (zarówno krajowego, jak i strasburskiego), co może okazać się pomocne w gromadzeniu dowodów za granicą i ocenie ich dopuszczalności, a także wzory pism procesowych. Publikacja może się również przydać studentom prawa oraz aplikantom, poszukującym informacji na temat międzynarodowej współpracy w gromadzeniu dowodów.

Część I

**PODSTAWY WSPÓŁPRACY
MIĘDZYNARODOWEJ
W GROMADZENIU DOWODÓW**

WSTĘP

Międzynarodowa współpraca w gromadzeniu dowodów w sprawach karnych może być oparta na różnych podstawach prawnych. Czynnikiem determinującym jest w tym wypadku to, jakie umowy międzynarodowe wiążą Polskę z państwem, z którym konieczne jest nawiązanie współpracy.

Najdalej rozwinięta jest współpraca między **państwami członkowskimi Unii Europejskiej**, gdzie funkcjonuje instrument mający zastosowanie przy gromadzeniu dowodów, tj. **europejski nakaz dochodzeniowy**. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2014/41/UE z 3.04.2014 r. w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych zastąpiła decyzję ramową Rady 2003/577/WSiSW z 22.07.2003 r. w sprawie wykonania w Unii Europejskiej postanowień o zabezpieczeniu mienia i środków dowodowych, wdrożoną do Kodeksu postępowania karnego w postaci rozdziałów 62a oraz 62b, dotyczącą zatrzymania dowodów i zabezpieczenia mienia między państwami Unii Europejskiej. Konieczność nowego instrumentu wynikała z wąskiego zakresu decyzji ramowej, który obejmował wyłącznie już istniejące dowody, a ponadto nie odnosił się do przekazania dowodów, co wymagało uruchomienia pomocy prawnej.

Podstawę do nawiązania współpracy między państwami nie należącymi do Unii Europejskiej stanowić będą zazwyczaj **wielostronne umowy międzynarodowe**. W praktyce największe znaczenie ma tutaj Europejska konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych, sporządzona w Strasburgu 20.04.1959 r. wraz z Drugim protokołem dodatkowym sporządzonym w Strasburgu 8.11.2001 r.

W przypadku braku umowy wielostronnej należy sięgać do **umów dwustronnych**. Jeśli natomiast dane państwo jest zarówno stroną umowy wielostronnej, jak i dwustronnej, wybór właściwego instrumentu powinien być podyktowany tym, który z aktów jest bardziej korzystny w danej sprawie.

§ W razie braku umów międzynarodowych zastosowanie znajdują przepisy działu XIII k.p.k., a dokładniej **art. 585 k.p.k. (art. 615 k.p.k.)**. Określone czynności z zakresu obrotu prawnego z zagranicą mogą być także wykonywane za pośrednictwem **polskiego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego** (art. 586 k.p.k., § 18 ust. 1 pkt 3 r.s.c.s.), co nie będzie jednak przedmiotem dalszych rozważań.

Wybór właściwej podstawy współpracy może nastęrczać trudności praktyczne. Pomocnym narzędziem współpracy między państwami członkowskimi Unii Europejskiej jest w tym wypadku *Atlas Europejskiej Sieci Sądowej*¹. Atlas, po wybraniu odpowiedniej czynności dowodowej oraz państwa, wskazuje podstawę prawną współpracy oraz organ kontaktowy. W przypadku pozostałych państw pozostaje konieczność każdorazowej analizy, czy z państwem tym wiąże Polskę umowa międzynarodowa. Wśród państw niebędących członkami Unii Europejskiej niezbędne jest również sprawdzenie oświadczeń i zastrzeżeń, które mogą przewidywać odstępstwa od niektórych postanowień konwencyjnych.

W kolejnych rozdziałach omówiono najważniejsze instrumenty międzynarodowe stanowiące podstawy prawne współpracy w zakresie gromadzenia dowodów. Zakres ten nie ma charakteru wyczerpującego, przedstawia jednak instrumenty obejmujące największą liczbę państw, przez co mają one największe znaczenie praktyczne. Najszerzej omówiono współpracę w ramach Unii Europejskiej, zwłaszcza END, który stanie się zapewne najczęstszym instrumentem współpracy w gromadzeniu dowodów, z jakiego będą korzystać polskie organy.

¹ <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/AtlasChooseCountry.aspx> (dostęp: 22.08.2018 r.).

Tabela 1. Podstawy współpracy międzynarodowej w gromadzeniu dowodów

	Państwa UE	Państwa-strony konwencji wielostronnych, które nie są państwami UE	Państwa-strony umów dwustronnych z Polską	Państwa, które nie są stronami umów z Polską
Podstawy współpracy	1) END 2) decyzja 2003/577/WSiSW – wyłączenie, kiedy nie ma zastosowania END 3) konwencja o pomocy prawnej – wyłączenie, kiedy nie ma zastosowania END	1) konwencje Rady Europy, w szczególności europejska konwencja o pomocy prawnej, konwencja o cyberprzestępczości 2) konwencje ONZ, w szczególności konwencja przeciwko przestępczości zorganizowanej	Właściwa umowa dwustronna	art. 585 k.p.k.

Źródło: opracowanie własne.

Rozdział 1

WSPÓŁPRACA W RAMACH UNII EUROPEJSKIEJ

1.1. Europejski nakaz dochodzeniowy

Tabela 2. Europejski nakaz dochodzeniowy

Podstawa współpracy	dyrektywa 2014/41/UE rozdział 62c–62d k.p.k.
Państwa	Państwa UE, które dokonały transpozycji dyrektywy 2014/41/UE ² . Dyrektywa 2014/41/UE zastąpi dotychczasowe instrumenty regulujące gromadzenie i przekazywanie dowodów między państwami członkowskimi UE, tj.: <ul style="list-style-type: none">– decyzję 2003/577/WSiSW, implementowaną w postaci rozdziałów 62a i 62b k.p.k.;– europejską konwencję o pomocy prawnej, drugi protokół oraz porozumienia dwustronne zawarte zgodnie z art. 26 europejskiej konwencji o pomocy prawnej;– konwencję wykonawczą do układu z Schengen³;– konwencję o pomocy prawnej i protokół do niej. Powyższe instrumenty wciąż będą miały zastosowanie wyłącznie w relacjach z państwami, które nie dokonały transpozycji dyrektywy 2014/41/UE.

² Status transpozycji dyrektywy 2014/41/UE dostępny jest na stronie Europejskiej Sieci Sądowej, https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Library_StatusOfImpBy-Cat.aspx?CategoryId=120 (dostęp: 22.08.2018 r.).

³ Konwencja wykonawcza do układu z Schengen z 14.06.1985 roku między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Repub-

Rodzaj dowodu i czynności dowodowych	<p>Wszystkie kategorie czynności dochodzeniowych oraz dowody już istniejące (zgromadzone na potrzeby procesu toczącego się za granicą) i przekazane na podstawie END, m.in. dowody rzeczowe, przesłuchanie świadka, protokół oględzin, kontrola i utrwalanie rozmów, opinia biegłego.</p> <p>Dyrektywa nie przewiduje katalogu czynności, które mogą podlegać wykonaniu na jej podstawie, umożliwiając organom kierowanie nakazów o przeprowadzenie czynności dochodzeniowej zgodnie z ich prawem krajowym.</p> <p>Wyjątek: END nie może stać się podstawą utworzenia wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego oraz gromadzenia materiału dowodowego w ramach takiego zespołu, chyba że chodzi o czynności dokonane przez państwo niewchodzące w skład zespołu, kiedy zespół zgłasza potrzebę pomocy (art. 3 dyrektywy 2014/41/UE).</p>
Forma	<p>Nakaz, którego wzór znajduje się w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 8.02.2018 r. w sprawie określenia wzoru formularza europejskiego nakazu dochodzeniowego (Dz.U. poz. 366).</p>

Źródło: opracowanie własne.

1.1.1. Cele i przesłanki wydania europejskiego nakazu dochodzeniowego

Europejski nakaz dochodzeniowy wydaje się **w celu:**

- 1) przeprowadzenia w innym państwie czynności dowodowej (np. przesłuchania świadka, przeszukania mieszkania, oględzin);
- 2) przekazania z tego państwa już istniejącego dowodu, tj. zgromadzonego na potrzeby toczącego się w tym państwie postępowania;
- 3) zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem (w tym wypadku nakaz zawiera również informację o tym, czy ślad lub dowód ma zostać przekazany do Polski, czy też ma pozostać w państwie wykonania orzeczenia).

liki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz.Urz. UE L 239, s. 19 ze zm.).

! **Pozytywną przesłanką wydania END** jest uznanie przez organ prowadzący postępowanie, że istnieje konieczność przeprowadzenia lub uzyskania dowodu, który znajduje się lub może zostać przeprowadzony na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej (art. 589w k.p.k.). Decyzja ta jest podejmowana indywidualnie w każdej sprawie, w oparciu o konkretny stan faktyczny. Analizując konieczność wydania END organ powinien wziąć pod uwagę w szczególności rodzaj dowodu i jego rolę w postępowaniu. Przesłanka ta pozostaje aktualna dla wszystkich postępowań, w ramach których można wydać END, tj. postępowania przygotowawczego, sądowego, czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz czynności sprawdzających (art. 307 k.p.k.).

! **Przesłanki negatywne wydania END** ujęte są w art. 589x k.p.k., zgodnie z którym wydanie nakazu jest niedopuszczalne, jeżeli:

- 1) nie wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości;
- 2) prawo polskie nie dopuszcza przeprowadzenia lub uzyskania danego dowodu.

Pierwsza przesłanka negatywna – klauzula interesu wymiaru sprawiedliwości, podobnie jak w przypadku europejskiego nakazu aresztowania (art. 607b k.p.k.), powinna uwzględniać proporcjonalność wydania nakazu i celowość angażowania organów państw członkowskich, koszty wykonania END, a także prawa uczestników postępowania, zwłaszcza oskarżonego.

Druga przesłanka negatywna ma zapobiegać obchodzeniu krajowych reguł dowodowych i tzw. praniu reguł procesowych, tj. sytuacji, kiedy organy krajowe będą występować o dokonanie akcji dowodowych niedopuszczalnych na gruncie prawa krajowego do państw, w których przeprowadzenie tych czynności jest możliwe.

Martyna Kusak – doktor nauk prawnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytetu w Gandawie (Belgia); adiunkt w Katedrze Postępowania Karnego UAM oraz post-doc w Institute for International Research on Criminal Policy; specjalizuje się w międzynarodowym postępowaniu karnym i realizuje projekty naukowe z tego zakresu; uczestniczka wielu krajowych i zagranicznych konferencji i seminariów poświęconych współpracy międzynarodowej w sprawach karnych, stypendystka korzystająca ze wsparcia finansowego Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (FNP).

W książce przedstawiono najważniejsze instrumenty współpracy dotyczącej postępowania dowodowego, wypracowane w ramach Unii Europejskiej, Rady Europy, ONZ i współpracy z USA. Najszerzej omówiono europejski nakaz dochodzeniowy, który ma ułatwić gromadzenie i transfer dowodów na terenie Unii Europejskiej.

Szczegółowo zaprezentowano również zagadnienia dopuszczalności dowodów zgromadzonych za granicą w polskim procesie karnym. Osią rozważań jest art. 587 k.p.k., który pod klauzulą porządku prawnego dopuszcza wykorzystanie zagranicznych dowodów.

W opracowaniu zamieszczono liczne odniesienia do międzynarodowych aktów prawnych oraz orzecznictwa (zarówno krajowego, jak i strasburskiego), a także wzory pism procesowych.

Publikacja przeznaczona jest dla praktyków prawa zaangażowanych w międzynarodowy obrót dowodami w sprawach karnych, zwłaszcza sędziów, prokuratorów oraz obrońców. Zainteresuje również studentów prawa oraz aplikantów poszukujących informacji na temat międzynarodowej współpracy w gromadzeniu dowodów.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8160-204-4

CENA 69 Zł (W TYM 5% VAT)